

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. spalio 4 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrasaitės-Balynienės, Antano Simišio (kolegijos pirmininkas) ir Jūratės Varanauskaitės (pranešėja),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **pareiškėjos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos** kasacinį skundą dėl Klaipėdos apygardos teismo 2021 m. lapkričio 25 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal pareiškėjos Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos skundą dėl antstolio veiksmų, suinteresuoti asmenys antstolis Jonas Petrikas, I. B..

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių baudos, paskirtos už administracinę teisės pažeidimą, vykdymo procesą, aiškinimo ir taikymo.
2. Pareiškėja Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – ir VMI) prašė panaikinti antstolio J. Petriko 2021 m. gegužės 26 d. patvarkymą Nr. S-21-172-19735 dėl vykdomosios bylos užbaigimo ir vykdomojo dokumento grąžinimo.
3. Pareiškėja nurodė, kad iki 2015 m. liepos 1 d. galiojusio Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso (toliau – [ATPK](#)) 309 straipsnyje nustatyta, kad klausimus, susijusius su nutarimo skirti administracinę nuobaudą vykdymu, sprendžia nutarimą priėmęs organas (pareigūnas), o jeigu nutarimą priima teismai ar administracinės komisijos prie savivaldybių tarybų, – protokolą surašęs organas (pareigūnas). Kadangi skolininkei bauda už administracinę teisės pažeidimą teismo nutarimu paskirta iki 2015 m. liepos 1 d., pareiškėja skundžiamą patvarkymą 2021 m. birželio 30 d. raštu grąžino antstoliui. Pareiškėja tikėjosi, jog antstolis pasinaikins skundžiamą patvarkymą ir vykdomąjį raštą grąžins institucijai, kurios pareigūnas surašė administracinio teisės pažeidimo protokolą, tačiau antstolis to nepadarė ir VMI siųstą raštą grąžino atgal.
4. Suinteresuotas asmuo antstolis J. Petrikas 2021 m. rugpjūčio 5 d. patvarkymu, išnagrinėjęs pareiškėjos skundą, pareiškėjos skundą dėl antstolio veiksmų atmetė ir grąžino jį pareiškėjai.
5. Antstolis nurodė, kad VMI, būdama Lietuvos Respublikos atstovė išieškant į valstybės biudžetą, turi visas išieškotojo teises ir pareigas. Išieškotojas vykdomąjį dokumentą turi teisę ne tik pateikti pakartotinai vykdyti, bet ir spręsti kitus iškilusius klausimus dėl vykdomojo dokumento, kuriuo asmeniui yra skirta piniginio pobūdžio nuobauda. Šiuo atveju, jeigu išieškotoja nusprendžia, kad vykdomasis dokumentas turi būti persiustas pareigūnui, surašiusiam administracinio teisės pažeidimo protokolą, tai gali padaryti ir pašto siuntą gavusi valstybės institucija, o ne teikti skundą dėl antstolio veiksmų tam, kad antstolis atliktų veiksmus, kurių nedraudžiama atlikti ir pačiai institucijai.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

6. Klaipėdos apylinkės teismas 2021 m. rugsėjo 24 d. nutartimi tenkino pareiškėjos prašymą dėl termino skundui paduoti atnaujinimo ir pareiškėjos skundą dėl antstolio veiksmų tenkino – panaikino antstolio J. Petriko 2021 m. gegužės 26 d. patvarkymą Nr. S-21-172-19735 „Dėl vykdomosios bylos užbaigimo ir vykdomojo dokumento grąžinimo“, ir nurodė nutarčiai įsiteisėjus vykdomąsias bylas Nr. 0172/06/00069, Nr. 0172/10/01224, Nr. 0172/11/00514, Nr. 0172/12/00364, Nr. 0172/13/00797, Nr. 0172/14/01695 grąžinti antstoliui J. Petrikui.
7. Teismas nustatė, kad Klaipėdos apylinkės teismas 2006 m. rugsėjo 8 d. nutarimu administracinių teisės pažeidimų byloje Nr. A6.-168-328/2006 I. B. už administracinę teisės pažeidimą paskyrė baudą, priverstinis jos išieškojimas buvo perduotas antstoliui J. Petrikui. Taigi, antstolis vykdė vykdomąją bylą Nr. 0172/06/00069, pradėtą pagal Klaipėdos apylinkės teismo išduotą vykdomąjį raštą Nr. A6-168-328/06 dėl 57 Eur skolos išieškojimo iš skolininkės I. B. VMI naudai. Antstolis, nustatęs, kad išieškojimas iš skolininkės negalimas, 2021 m. gegužės 26 d. priėmė patvarkymą Nr. S-21-172-19735 „Dėl vykdomosios bylos užbaigimo ir vykdomojo dokumento grąžinimo“, kuriuo užbaigė vykdomąją bylą Nr. 0172/06/00069, ir vykdomąjį dokumentą Nr. A6-168-328/06 grąžino išieškotojai VMI.
8. Teismas pažymėjo, kad nuo 2017 m. sausio 1 d. įsigaliojęs Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas (toliau – ANK) pakeitė iki 2016 m. gruodžio 31 d. galiojusį [ATPK](#). Pagal Lietuvos Respublikos administracinių teisės nusižengimų kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo tvarkos įstatymo 5 straipsnio 4 dalies nuostatas, tais atvejais, kai administracinių teisės pažeidimų

protokolai surašyti iki 2017 m. sausio 1 d. ir veika vadovaujantis Administracinių teisės nusižengimų kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo tvarkos įstatymo 4 straipsniu nebuvo perkvalifikuota pagal ANK, bylų teisena vyksta pagal iki 2016 m. gruodžio 31 d. galiojusį [ATPK](#).

9. Teismas, atsižvelgdamas į tai, kad šiuo atveju bauda skolininkei I. B. paskirta iki 2017 m. sausio 1 d. ANK įsigaliojimo, o duomenų, jog veika būtų perkvalifikuota pagal ANK, nėra, padarė išvadą, jog vykdymo veiksmų užbaigimo klausimas turi būti nagrinėjamas pagal [ATPK](#), o ne pagal ANK nuostatas.
10. Teismas pažymėjo, kad pagal nuo 2015 m. liepos 1 d. galiojančio [ATPK](#) 309 straipsnį klausimus, susijusius su nutarimo skirti baudą vykdymu, išskyrus nustatytuosius šio kodekso 307 straipsnyje ir 313 straipsnio ketvirtojoje ir penktojoje dalyse, sprendžia VMI; nutarimo skirti baudą vykdymu, išskyrus kiek tai susiję su šio kodekso 307 straipsnyje ir 313 straipsnio ketvirtojoje ir penktojoje dalyse nustatytais veiksmais, kontrolė pavedama VMI.
11. Teismas atkreipė dėmesį, kad Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 257-1, 260, 272, 288, 292, 294, 299, 302, 302-5, 302-8, 306, 308, 309, 312, 313, 314 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir Kodekso papildymo 257-2 straipsniu įstatymu (2013 m. lapkričio 19 d. įstatymas Nr. XII-601), kuriuo padaryti [ATPK](#) pakeitimai, nustatyta, kad iki įstatymo Nr. XII-601 įsigaliojimo (2015 m. liepos 1 d.) paskirtų baudų už administracinius teisės pažeidimus išieškojimas vykdomas iki įstatymo Nr. XII-601 įsigaliojimo galiojusia tvarka.
12. Iki 2015 m. liepos 1 d. (laikotarpiu, kai skolininkei I. B. buvo paskirta bauda) galiojusioje [ATPK](#) 309 straipsnio redakcijoje nustatyta, kad nutarimo skirti administracinę nuobaudą vykdymo kontrolė pavesta nutarimą priėmusiam organui (pareigūnui) arba protokolą surašiusiam organui (pareigūnui). Taigi, įstatymų leidėjas tik nuo 2015 m. liepos 1 d. pavedė VMI klausimų, susijusių su baudų vykdymu, kontrolę.
13. Atsižvelgdamas į nustatytas aplinkybes teismas padarė išvadą, kad antstolis, priėmęs patvarkymą užbaigti vykdomąją bylą, vykdomuosius raštus turėjo grąžinti protokolą surašiusiam organui (pareigūnui) arba nutarimą priėmusiam organui (pareigūnui) spręsti klausimą dėl teismo išduoto vykdomojo rašto tolimesnio vykdymo pagal įstatymo jiems priskirtą kompetenciją, o ne VMI, kuriai baudos skyrimo metu ši kompetencija nebuvo priskirta.
14. Klaipėdos apygardos teismas, išnagrinėjęs bylą pagal suinteresuoto asmens antstolio J. Petriko atskirąjį skundą, 2021 m. lapkričio 25 d. nutartimi panaikino Klaipėdos apylinkės teismo 2021 m. rugsėjo 24 d. nutarties dalį dėl antstolio J. Petriko 2021 m. gegužės 26 d. patvarkymo Nr. S-21-172-19735 „Dėl vykdomosios bylos užbaigimo ir vykdomojo dokumento grąžinimo“ ir klausimą išsprendė iš esmės – atmetė pareiškėjos skundą dėl antstolio veiksmų; kitą nutarties dalį paliko nepakeistą.
15. Apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad ginčo vykdomoji byla buvo pradėta pačios išieškotojos VMI prašymu, nesteismo išduotą vykdomąjį raštą antstoliui J. Petrui vykdyti pateikė išieškotoja, Lietuvos Respublikai atstovaujanti VMI.
16. Apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad pagal Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) 631 straipsnio 1 dalies 2 punktą vykdomasis dokumentas, pagal kurį išieškojimas nebuvo vykdomas arba buvo nevisiškai įvykdytas, yra grąžinamas išieškotojui, jeigu skolininkas neturi turto ar pajamų, iš kurių gali būti išieškoma. Kai pagal vykdomąjį dokumentą turi būti išieškoma į valstybės biudžetą, valstybei atstovauja VMI, išskyrus atvejus, kai įstatymuose nustatyti kiti subjektai ([CPK 638 straipsnio 2 dalis](#)). [ATPK](#) (kuris galiojo iki 2016 m. gruodžio 31 d.) ir [CPK](#) nebuvo nustatyta galimybė grąžinti neįvykdytą ar iš dalies įvykdytą vykdomąjį dokumentą institucijai, priėmusiai nutarimą ar surašiusiai protokolą administracinių teisės pažeidimų byloje, išskyrus atvejį, kai sutampa išieškotojas ir nutarimą priėmusi institucija.
17. Apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad nors iki 2016 m. gruodžio 31 d. galiojusio [ATPK](#) 309 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyta, kad klausimus, susijusius su nutarimo skirti administracinę nuobaudą vykdymu, sprendžia nutarimą priėmęs organas (pareigūnas), o nutarimo skirti administracinę nuobaudą vykdymo kontrolė pavedama nutarimą priėmusiam organui (pareigūnui), tačiau ši nuostata nereiškia, kad vykdomuosius raštus išdavęs ir nutarimus skirti nuobaudas priėmęs Klaipėdos apylinkės teismas turi pareigą kontroliuoti nuobaudų vykdymo procesą. Teismas vykdo teisingumą, bet nedalyvauja priverstinio baudos išieškojimo valstybei procese.
18. Remdamasis [CPK 1 straipsnio 2](#) dalimi, teismas nurodė, kad nagrinėjamu atveju, esant prieštaravimų (kolizijai) tarp iki 2016 m. gruodžio 31 d. galiojusio [ATPK](#) ir [CPK](#), teismas turi vadovautis [CPK](#) normomis, nes būtent [CPK](#) normomis yra įtvirtintos priverstinio vykdymo proceso taisyklės. Tai reiškia, kad institucijų ir pareigūnų nutarimai administracinių teisės pažeidimų bylose, tiek, kiek jie susiję su turinio pobūdžio išieškojimais, yra vykdomieji dokumentai ir šie dokumentai yra vykdomi [CPK](#) nustatyta tvarka ([CPK](#) 584, 587 straipsniai).
19. Atsižvelgdamas į nurodytas aplinkybes, apeliacinės instancijos teismas, priešingai nei pirmosios instancijos teismas, padarė išvadą, kad antstolis pagrįstai ir nepažeisdamas teisinio reglamentavimo grąžino pareiškėjai VMI išieškojimo negalimumo aktą beipatvarkymą dėl vykdomosios bylos užbaigimo ir vykdomojo dokumento grąžinimo.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

20. Kasaciniu skundu pareiškėja VMI prašo panaikinti Klaipėdos apygardos teismo 2021 m. lapkričio 25 d. nutartį ir palikti galioti Klaipėdos apylinkės teismo 2021 m. rugsėjo 24 d. nutartį. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
 - 20.1. Apeliacinės instancijos teismas, nusprendęs, kad dėl iki 2015 m. liepos 1 d. paskirtos administracinės baudos tolimesnio vykdymo turi kompetenciją spręsti VMI, kaip išieškotoja, netinkamai aiškino ir taikė iki 2016 m. gruodžio 31 d. galiojusio [ATPK](#) 309 straipsnio nuostatas, pažeidė Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo nuostatas, nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos. Iki 2015 m. liepos 1 d., t. y. laikotarpiu, kai skolininkei I. B. buvo skirta bauda, galiojusioje [ATPK 309 straipsnio](#) redakcijoje buvo nustatyta, kad nutarimo skirti administracinę nuobaudą (baudą) vykdymo kontrolė pavesta nutarimą priėmusiam organui (pareigūnui) arba protokolą surašiusiam organui (pareigūnui). Įstatymų leidėjas tik nuo 2015 m. liepos 1 d. nurodė klausimus pavedė kontroliuoti pareiškėjai VMI. Kasacinio teismo praktikoje yra išaiškinta, kad nutarimą priėmęs organas (pareigūnas), administracinės nuobaudos vykdymą nukreipęs vykdyti antstoliui, vykdo šio nutarimo kontrolę ([ATPK 309 straipsnio 2 dalis](#)) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. lapkričio 10 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-493/2009](#)).
21. Suinteresuotas asmuo antstolis J. Petrikas atsiliepimu į kasacinį skundą prašo skundą atmesti, priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
 - 21.1. Pareiškėjos kasaciniame skunde nurodytoje Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. lapkričio 10 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. 3K-3-493/2009](#) padarytos viena kitai prieštaraujančios išvados, kad VMI atstovauja valstybei kaip išieškotoja [CPK 638](#) straipsnio prasme ir kad įstatymu nėra pavesta VMI atlikti kokių nors veiksmų, susijusių su administracinių baudų išieškojimu.
 - 21.2. Pirmosios instancijos teismo argumentai, kad administracinių teisės pažeidimų bylose neįvykdyti teismo vykdomieji raštai išieškoti baudą turi būti grąžinami institucijai, surašiusiai administracinių teisės pažeidimų protokolą, neatitinka [CPK 648](#) straipsnyje nustatytų reikalavimų vykdomojo dokumento turiniui, nes vykdomajame dokumente neprivaloma nurodyti, kas surašė administracinio teisės

pažeidimo protokolą, ir tik teismas galėtų pateikti šią informaciją valstybei atstovaujančiai institucijai (nagrinėjamu atveju VMI) ar antstoliui, tačiau tai pareikalautų papildomų laiko, darbo ir lėšų sąnaudų.

21.3. Esant [ATPK](#) ir [CPK](#) teisės normų kolizijai, turi būti vadovaujamosi [CPK](#) 1 straipsnio 2 dalimi. Taigi, antstolis privalo vadovautis ne [ATPK](#) normomis, o vykdymo procesą reglamentuojančiomis [CPK](#) normomis, kadangi priverstinio vykdymo procese vykdomieji dokumentai vykdomi pagal [CPK](#) VI dalies nustatytas taisykles. [CPK](#) normos, tarp jų ir vykdymo procesą reglamentuojančios, yra prioritetinio pobūdžio kitų įstatymų atžvilgiu, tuo labiau kad [CPK](#) nenustatyta, jog suteikiama pirmenybė teisės normoms, esančioms kituose įstatymuose.

21.4. Teismai formuoja praktiką, kad tokiais atvejais, kaip nagrinėjamas, turi būti vadovaujamosi [CPK](#) nuostatomis, reglamentuojančioms vykdymo procesą, ir pagal [CPK 631 straipsnio](#) 1 dalį neįvykdyti ar nevisiškai įvykdyti vykdomieji dokumentai, esant įstatyme nustatytiems pagrindams, grąžinami išieškotojui, šiuo konkrečiu atveju – VMI (tapatūs išieškotojos VMI skundai dėl antstolio veiksmų buvo atmesti Klaipėdos apylinkės teismo 2022 m. sausio 11 d., 20 d., 25 d., vasario 1 d., 2 d., 8 d., 9 d. ir 14 d. nutartimis; Klaipėdos apygardos teismo 2022 m. kovo 10 d. nutartimi civilinėje byloje [Nr. 2S-314-889/2022](#) ir kovo 10 d. nutartimi civilinėje byloje [Nr. 2S-320-513/2022](#) netenkinti išieškotojos VMI atskirieji skundai).

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl antstolio veiksmų, grąžinant teismo išduotą vykdomąjį raštą dėl baudos už administracinę teisės pažeidimą išieškojimo, priėmus išieškojimo negalimumo aktą, nesant skolininko turto, ir užbaigus vykdomąją bylą

22. Byloje kilo ginčas dėl suinteresuoto asmens antstolio veiksmų, grąžinant pareiškėjai VMI 2006 m. teismo išduotą vykdomąjį raštą dėl baudos už administracinę teisės pažeidimą išieškojimo, priėmus išieškojimo negalimumo aktą, nesant skolininkės turto ir (ar) lėšų, iš kurių būtų galima priverstinai išieškoti baudą, ir užbaigus vykdomąją bylą, teisėtumo.
23. Pareiškėja VMI pateikė skundą dėl antstolio veiksmų, prašydama panaikinti antstolio patvarkymą dėl vykdomosios bylos Nr. 0172/06/00069 užbaigimo ir vykdomojo dokumento grąžinimo. Pareiškėja rėmėsi argumentais, kad pagal iki 2015 m. liepos 1 d. galiojusio [ATPK](#) 309 straipsnį klausimus, susijusius su nutarimo skirti administracinę nuobaudą vykdymu, sprendžia nutarimą priėmęs organas (pareigūnas), o jeigu nutarimą priima teismai ar administracinės komisijos prie savivaldybių tarybų, – protokolą surašęs organas (pareigūnas), taigi antstolis turėjo vykdomąjį raštą grąžinti ne pareiškėjai VMI, o institucijai, kurios pareigūnas surašė administracinio nusižengimo protokolą. Antstolis nesutiko su pareiškėja, teigė, kad VMI, kaip valstybės atstovė išieškant į valstybės biudžetą, turi visas išieškotojo teises ir pareigas, todėl jai grąžintinas vykdomasis dokumentas.
24. Pirmosios instancijos teismas tenkino pareiškėjos skundą, pritardamas VMI argumentams, kad antstolis, priėmęs patvarkymą užbaigti vykdomąją bylą, vykdomuosius raštus turėjo grąžinti protokolą surašiusiam organui (pareigūnui) arba nutarimą priėmusiam organui (pareigūnui), todėl panaikino skundžiamą antstolio patvarkymą. Apeliacinės instancijos teismas laikėsi priešingos, nei pirmosios instancijos teismas, pozicijos ir nusprendė, kad antstolis pagrįstai grąžino vykdomąjį dokumentą pareiškėjai VMI, kaip išieškotojai, todėl panaikino pirmosios instancijos teismo nutartį ir pareiškėjos skundą atmetė.
25. Pareiškėja VMI, nesutikdama su apeliacinės instancijos teismo nutartimi, kasacinį skundą grindžia esminiu argumentu, kad teismas, nusprendęs, jog baudos už administracinę teisės pažeidimą vykdymo kontrolę vykdo VMI, netinkamai aiškino ir taikė iki 2016 m. gruodžio 31 d. galiojusio [ATPK 309 straipsnio](#) nuostatas. Teisėjų kolegija iš esmės vertina kaip pagrįstą nurodytą pareiškėjos argumentą.
26. Antstolis yra valstybės įgaliotas asmuo, kuriam valstybė suteikia vykdomųjų dokumentų vykdymo, faktinių aplinkybių konstatavimo, dokumentų perdavimo ir kitas įstatymų nustatytas funkcijas (Lietuvos Respublikos antstolių įstatymo 2 straipsnio 1 dalis, 21 straipsnio 1 dalis). Vykdomo procesas yra grindžiamas bendraisiais teisiniais teisėtumo, interesų derinimo ir proporcingumo principais, kurie reiškia, kad antstolis, vykdydamas vykdomuosius dokumentus, privalo imtis visų teisėtų priemonių išieškotojo interesams tinkamai apginti, nepažeisdamas kitų vykdomo proceso dalyvių teisių bei teisėtų interesų (Antstolių įstatymo 3 straipsnio 1 dalis). Antstolis turi pareigą savo veikloje vadovautis Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, Antstolių įstatymu bei kitais įstatymais, kitais teisės aktais, Antstolių profesinės etikos kodeksu (Antstolių įstatymo 3 straipsnio 2 dalis).
27. Vykdomo procesą reglamentuoja [CPK](#) VI dalies normos, kurių taikymo tvarką nustato Sprendimų vykdymo instrukcija ir kiti norminiai teisės aktai ([CPK 583 straipsnis](#)). [CPK 634 straipsnio](#), reglamentuojančio antstolio atliekamų procesinių veiksmų, 2 dalyje nustatyta, kad antstolis privalo savo iniciatyva imtis visų teisėtų priemonių, kad sprendimas būtų kuo greičiau ir realiai įvykdytas, ir aktyviai padėti šalims ginti jų teises bei įstatymų saugomus interesus.
28. Antstolis, vykdydamas vykdomąjį dokumentą, savo iniciatyva ar vykdymo proceso dalyvių prašymu gali savo patvarkymu atidėti vykdymo veiksmus, sustabdyti vykdomąją bylą ar grąžinti vykdomąjį dokumentą išieškotojui ([CPK](#) 625–627 straipsniai). Pagal [CPK 631 straipsnio](#) 1 dalies 2 punktą vykdomasis dokumentas, pagal kurį išieškojimas nebuvo vykdomas arba buvo nevisiškai įvykdytas, yra grąžinamas išieškotojui, jeigu skolininkas neturi turto ar pajamų, iš kurių gali būti išieškoma, išskyrus šio kodekso 629 straipsnio 1 dalies 11 punkte nurodytą atvejį. Kai pagal vykdomąjį dokumentą turi būti išieškoma į valstybės biudžetą, valstybei atstovauja VMI, išskyrus atvejus, kai įstatymuose nustatyti kiti subjektai ([CPK 638 straipsnio](#) 2 dalis).
29. Pagal vykdymo proceso taisyklės vykdytini ne tik teismo ir arbitražo sprendimai civilinėse bylose ir bylose dėl administracinių teisinių santykių, tačiau ir teismo nutarimai administracinių nusižengimų bylose (iki 2016 m. gruodžio 31 d. nutarimai administracinių teisės pažeidimų, nustatytų [ATPK](#), bylose) tiek, kiek jie susiję su turinio pobūdžio išieškojimais ([CPK](#) 584 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktai).
30. Nagrinėjamu atveju byloje nustatyta, kad VMI iniciatyva antstolis J. Petrikas pradėjo vykdomąją bylą Nr. 0172/06/00069 pagal Klaipėdos apylinkės teismo 2006 m. rugsėjo 28 d. išduotą vykdomąjį raštą Nr. A6-168-328/06 dėl 57 Eur baudos išieškojimo iš skolininkės I. B. VMI naudai. Bauda skolininkei paskirta Klaipėdos apylinkės teismo 2006 m. rugsėjo 8 d. nutarimu už administracinę teisės pažeidimą. Ginčijamu 2021 m. gegužės 26 d. patvarkymu Nr. S-21-172-19735 „Dėl vykdomosios bylos užbaigimo ir vykdomojo dokumento grąžinimo“ antstolis J. Petrikas, neradęs skolininkės turto ir (ar) lėšų, iš kurių galėtų būti priverstinai išieškota bauda, užbaigė vykdomąją bylą Nr. 0172/06/00069 ir vykdomąjį dokumentą Nr. A6-168-328/06 grąžino VMI Vykdomojoje byloje VMI dalyvavo išieškotojos statusu ([CPK](#) 638 straipsnio 2 dalis).

31. Atsižvelgiant į tai, jog vykdomoji byla buvo vykdoma teismo išduoto vykdomojo rašto administracinio teisės pažeidimo byloje pagrindu, sprendžiant dėl vykdymo veiksmų, be kita ko, aktualus teisinis reguliavimas, reglamentuojantis nuobaudų, paskirtų už administracinius teisės pažeidimus, vykdymą. Kadangi šiuo atveju bauda už administracinį teisės pažeidimą paskirta 2006 m., visų pirma, vertintina, ar taikytinos [ATPK](#), galiojusio iki 2016 m. gruodžio 31 d., ar nuo 2017 m. sausio 1 d. įsigaliojusio ANK normos.
32. Kaip teisingai pažymėjo pirmosios instancijos teismas, vadovaujantis Administracinių nusižengimų kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo tvarkos įstatymo 5 straipsnio 4 dalimi, tais atvejais, kai administracinių teisės pažeidimų protokolai surašyti iki 2017 m. sausio 1 d. ir veikia vadovaujantis Administracinių nusižengimų kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo tvarkos įstatymo 4 straipsniu nebuvo perkvalifikuota pagal ANK, bylų teisena vyksta pagal iki 2016 m. gruodžio 31 d. galiojusį [ATPK](#). Byloje nenustatė, kad skolininkės padaryta veika būtų perkvalifikuota pagal ANK, bylą nagrinėję teismai padarė pagrįstą išvadą, jog šiuo atveju taikytinos [ATPK](#) nuostatos.
33. Pagal [ATPK 309 straipsnio](#) 2 dalį (2013 m. lapkričio 19 d. įstatymo Nr. XII-601 redakcija, galiojusi nuo 2015 m. liepos 1 d. iki 2016 m. gruodžio 31 d.) nutarimo skirti baudą vykdymo, išskyrus kiek tai susiję su šio kodekso 307 straipsnyje ir 313 straipsnio ketvirtojoje ir penktojoje dalyse nustatytais veiksmais, kontrolė pavedama VMI. Tos pačios redakcijos [ATPK 312](#) straipsnyje nustatyta, kad nutarimą skirti baudą vykdo VMI, antstolis šio kodekso, [CPK](#), Mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka. Pagal [ATPK 314 straipsnio](#) 4 dalį tuo atveju, jeigu vykdančią priverstinį išieškojimą per vienerius metus nuo nutarimo skirti baudą pateikimo antstoliui nerandama asmens turto ir (ar) lėšų, iš kurių gali būti priverstinai išieškota bauda, antstolis mokesčių administratoriaus sprendimą dėl priverstinio baudos išieškojimo su žyma, kad išieškojimas negalimas, grąžina mokesčių administratoriui.
34. Taigi, pagal [ATPK](#), galiojusio nuo 2015 m. liepos 1 d., nuostatas nutarimo skirti baudą už administracinį teisės pažeidimą vykdymo kontrolė buvo pavesta VMI, kuriai, be kita ko, vykdančią priverstinį išieškojimą, neradus skolininko turto ir (ar) lėšų, iš kurių būtų galima priverstinai išieškoti baudą, antstolis grąžina sprendimą dėl priverstinio baudos išieškojimo. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad aptarta baudų už administracinius teisės pažeidimus išieškojimo vykdymo tvarka galioja tik baudoms už administracinius teisės pažeidimus, kurios paskirtos už po 2015 m. liepos 1 d.
35. Nurodytą išvadą lemia tai, kad Administracinių teisės pažeidimų kodekso 257-1, 260, 272, 288, 292, 294, 299, 302, 302-5, 302-8, 306, 308, 309, 312, 313, 314 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir Kodekso papildymo 257-2 straipsniu įstatymo, kuriuo priimti nuo 2015 m. liepos 1 d. įsigalioję atitinkami [ATPK](#) pakeitimai, be kita ko, įtvirtinantys būtent VMI pareigą vykdyti nutarimo skirti baudą už administracinį teisės pažeidimą vykdymo kontrolę, 18 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog iki šio įstatymo įsigaliojimo (2015 m. liepos 1 d.) paskirtų baudų už administracinius teisės pažeidimus išieškojimas vykdomas iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusia tvarka.
36. Iki 2015 m. liepos 1 d. galiojusio [ATPK 312](#) straipsnyje įtvirtinta, kad nutarimą skirti baudą vykdo antstolis šio kodekso ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka. Pagal tos pačios redakcijos [ATPK 309](#) straipsnio 2 dalį nutarimo skirti administracinę nuobaudą vykdymo kontrolė pavedama nutarimą priėmusiam organui (pareigūnui), o jeigu nutarimą priima teismai ar administracinės komisijos prie savivaldybių tarybų, – protokolą surašiusiam organui (pareigūnui). Tos pačios redakcijos [ATPK 314 straipsnio](#) 4 dalyje buvo nustatyta, kad jeigu nėra turto, į kurį gali būti nukreiptas baudos išieškojimas, rajono (miesto) apylinkės teismo (apylinkės teismo teisėjo) nutarimu arba kito organo (pareigūno), priėmusio nutarimą skirti baudą, nutarimu ir pažeidėjo sutikimu bauda gali būti pakeista nemokamais ne ilgesnės kaip 400 valandų trukmės viešaisiais darbais, skaičiuojant vieną nemokamų viešųjų darbų valandą už dvidešimt litų baudos.
37. Atsižvelgdama į aptarto reguliavimo nuostatas, teisėjų kolegija nusprendžia, kad pirmosios instancijos teismas padarė pagrįstą išvadą, jog šiuo atveju, įvertinus tai, kad ginčo vykdomoji byla buvo vykdoma pagal 2006 m. teismo nutarimą, kuriuo paskirta bauda už administracinį teisės pažeidimą, t. y. iki [ATPK](#) pakeitimų, priimtų įstatymu Nr. XII-601, įsigaliojimo (2015 m. liepos 1 d.), vadovaujantis iki 2015 m. birželio 30 d. galiojusio [ATPK](#) redakcijos 309 straipsnio 2 dalimi, 312 straipsniu, antstolis, priėmęs patvarkymą užbaigti vykdomąją bylą, vykdomąjį dokumentą turėjo grąžinti nutarimą priėmusiam organui (pareigūnui), o jeigu nutarimą priima teismas ar administracinė komisija prie savivaldybių tarybų, – protokolą surašiusiam organui (pareigūnui), kuriam priskirtina nutarimo skirti administracinę nuobaudą vykdymo kontrolė.
38. Tai, kad iki 2015 m. birželio 30 d. teismo nutarimu paskirtų baudų už administracinius teisės pažeidimus vykdymo kontrolė nebuvo priskirta VMI, todėl antstoliui priėmus išieškojimo negalimumo aktą ir užbaigus vykdomąją bylą, vykdomasis dokumentas nėra grąžintinas VMI, be kita ko, patvirtina ir pareiškėjos kasaciniame skunde nurodyta Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. lapkričio 10 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-493/2009](#). Ši nutartis priimta civilinėje byloje, kurioje išnagrinėtas analogiško pobūdžio ginčas pagal VMI skundą dėl antstolės patvarkymo, kuriuo VMI, kaip išieškotojai, grąžintas neįvykdytas 2007 m. teismo nutarimas skirti administracinę nuobaudą (baudą) bei išieškojimo negalimumo aktas. Nurodytoje nutartyje kasacinis teismas, vadovaudamasis [ATPK 309](#) straipsniu, kuriame nustatyta, kad nutarimo skirti administracinę nuobaudą vykdymo kontrolė pavedama nutarimą priėmusiam organui (pareigūnui), ir administracinių teismų praktika, išaiškino, jog su administracinių teisės pažeidimų bylose paskirtų nuobaudų vykdymu susijusios funkcijos turėtų būti pavestos institucijai, kuri vykdo administracinių teisės pažeidimų prevenciją, t. y. administracinių teisės pažeidimų protokolą surašiusiai institucijai, o ne VMI.
39. Pažymėtina, kad nurodytos kasacinio teismo nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-493/2009](#) priėmimo metu galiojusio [ATPK 309 straipsnio](#) 2 dalyje buvo nustatyta, kad nutarimo skirti administracinę nuobaudą vykdymo kontrolė pavedama nutarimą priėmusiam organui (pareigūnui). Nuo 2012 m. sausio 1 d. įsigaliojo [ATPK](#) pakeitimai, kuriais 309 straipsnio 2 dalis papildyta, patikslinant, kad nutarimo skirti administracinę nuobaudą vykdymo kontrolė pavedama nutarimą priėmusiam organui (pareigūnui), o jeigu nutarimą priima teismai ar administracinės komisijos prie savivaldybių tarybų, – protokolą surašiusiam organui (pareigūnui). Atitinkamai tokia [ATPK 309 straipsnio](#) 2 dalies nuostata galiojo iki 2015 m. birželio 30 d., t. y., be kita ko, ir nagrinėjamai bylai aktualiu laikotarpiu.
40. Taigi, tiek nutartyje civilinėje byloje [Nr. 3K-3-493/2009](#) pateiktų išaiškinimų kontekste vadovaujantis aktualios [ATPK](#) redakcijos, tiek nagrinėjamos bylos atveju taikytino [ATPK](#) teisinio reguliavimo nuostatomis VMI nebuvo priskirta teismo nutarimu paskirtų baudų už administracinius teisės pažeidimus vykdymo kontrolė. Šios aplinkybės sudaro pagrindą daryti išvadą, kad, priešingai nei nusprendė apeliacinės instancijos teismas, nagrinėjamu atveju ginčijamą antstolio patvarkymą vykdomasis dokumentas nepagrįstai grąžintas pareiškėjai VMI.
41. Teisėjų kolegija, remdamasi išdėstytais argumentais, konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas netinkamai aiškino ir taikė ginčo situacijai aktualaus teisinio reguliavimo nuostatas ir nukrypo nuo kasacinio teismo praktikos, reglamentuojančios baudos, paskirtos už administracinį teisės pažeidimą, vykdymo procesą, todėl apeliacinės instancijos teismo procesinis sprendimas naikintinas, paliekant galioti pirmosios instancijos teismo procesinį sprendimą ([CPK 359](#) straipsnio 3 dalis).
- Dėl bylinėjimosi išlaidų*
42. Tenkinus pareiškėjos kasacinį skundą, suinteresuoto asmens antstolio J. Petriko kasaciniame teisme patirtos bylinėjimosi išlaidos jam neatlygintinos ([CPK 443 straipsnio](#) 6 dalis).
43. Pareiškėjai nepateikus prašymo dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo priteisimo, šis klausimas nesprendžiamas.
44. Bylą nagrinėjant kasaciniame teisme patirta 4,41 Eur bylinėjimosi išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu (Lietuvos Aukščiausiojo

Teismo 2022 m. rugsėjo 26 d. pažyma apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu). Ši suma yra mažesnė nei minimali 5 Eur valstybei priteistina bylinėjimosi išlaidų suma (Lietuvos Respublikos teisingumo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. lapkričio 7 d. įsakymas Nr. 1R-261/1K-355 „Dėl minimalios valstybei priteistinos bylinėjimosi išlaidų sumos nustatymo“, redakcija, galiojanti nuo 2020 m. sausio 23 d.), todėl procesinių dokumentų įteikimo išlaidų atlyginimas valstybės naudai nepriteistinas ([CPK 96 straipsnio](#) 6 dalis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Klaipėdos apygardos teismo 2021 m. lapkričio 25 d. nutartį panaikinti ir palikti galioti Klaipėdos apylinkės teismo 2021 m. rugsėjo 24 d. nutartį.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Goda Ambrasaitė-Balynienė

Antanas Simniškis

Jūratė Varanaukaitė